

Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens

Advies wetgeving VTC nr. 2023/095 van 12 september 2023

over

tekst	Ontwerp van decreet
van	van de Vlaamse Regering
titel	tot wijziging van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht, wat betreft de opheffing van de leeftijdsgrens en de mogelijkheid van elektronische monitoring in de fase van de voorlopige rechtspleging en overige wijzigingen
roepnaam	(wijzigingsdecreet jeugddelinquentierecht
datum	zoals principieel goedgekeurd op 7 juli 2023
trefwoorden	casusoverleg; geheimhoudingsplicht; elektronische monitoring;

De Vlaamse Toezichtcommissie (hierna "de VTC");

Gelet op het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer (hierna: "het e-govdecreet"), inzonderheid artikel 10/4, §1;

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (hierna AVG), inzonderheid artikel 36, 4, artikel 57, 1, c) en artikel 58, 3;

Gelet op de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van de mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin van 12 juli 2023, ontvangen door de VTC op 12 juli 2023;

Gelet op de behandeling op de zitting van 12 september 2023;

brengt op 12 september 2023 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De Vlaamse minister bevoegd voor Welzijn (hierna "de adviesvrager") verzocht om het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie (hierna "VTC") over een voorontwerp van decreet *tot wijziging van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht, wat betreft de opheffing van de leeftijdsgrens en de mogelijkheid van*

elektronische monitoring in de fase van de voorlopige rechtspleging en overige wijzigingen (hierna “het Ontwerp”), zonder aanduiding van specifieke artikelen.

2. Aangezien de adviesbevoegdheid van de VTC op grond van artikel 10/4, § 1 van het e-govdecreet betrekking heeft op de verwerkingen van persoonsgegevens, is haar adviesverlening hiertoe beperkt.

Context

3. Het Ontwerp wijzigt het decreet jeugddelinquentie¹. Met het Ontwerp wordt onder andere het volgende aangepast:
4. De **maximale leeftijdsgrens voor het opleggen van reacties**² aan minderjarige verdachten en delictplegers en voor de uitvoering ervan **wordt opgeheven** in het jeugddelinquentierecht, zodat de verjaringstermijnen daadwerkelijk ook bij minderjarige daders in acht worden genomen. Op die manier kunnen minderjarige daders eenmaal ze drieëntwintig jaar zijn, alsnog een reactie opgelegd krijgen voor het jeugddelict dat ze pleegden.
5. In het kader van decreet jeugddelinquentierecht en in het Vlaams Regeerakkoord worden duidelijke accenten gelegd naar **een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie** waar alle actoren, gaande van onderwijs, opleiding, welzijn, hulpverlening, justitie en politie versterkt samenwerken met de lokale besturen. Met een ketenaanpak willen de adviesvragers oplossingen realiseren dicht en nabij de leefsituatie van jongeren en jongvolwassenen. Deze integrale aanpak houdt ook de begeleiding in van het hele gezin van de jongere. Met dit ontwerp wordt voorzien in een verankering van een ketenaanpak jeugddelinquentie minimaal voor elk gerechtelijk arrondissement en wordt geregeld welke partners aan een **casusoverleg** voor ketenaanpak kunnen deelnemen, met welke finaliteit en volgens welke modaliteiten een casusoverleg met toepassing van artikel 458ter Strafwetboek kan plaatsvinden.
6. Om de mogelijkheden van re-integratie van de minderjarige maximaal te realiseren voorziet de decreetgever (op vraag van de jeugdmagistratuur) dat **elektronische monitoring**³ ook in de fase van de voorlopige rechtspleging kan worden ingezet.
7. Met de **terbeschikkingstelling**⁴ na gesloten begeleiding krijgt de **jeugdrechtbank** een bijkomend instrument om een maatschappelijk antwoord te geven op mogelijke toekomstige, zeer ernstige feiten die een uitzonderlijke hoge maatschappelijk impact hebben.
8. Dit ontwerp van decreet voorziet in de **mogelijkheid van noodzakelijke gegevensdeling met het agentschap Justitie en Handhaving** als de minderjarige verdachte of delictpleger de volle leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt.
9. De volgende bepalingen van het Ontwerp hebben uitdrukkelijk betrekking op de verwerking van persoonsgegevens:
 - artikel 35 e.v.: beroepsgeheim en casusoverleg;
 - artikel 38 e.v.: essentiële elementen verwerking van persoonsgegevens door de actoren die betrokken zijn bij de uitvoering van dit decreet en het Agentschap Justitie en Handhaving;
 - artikel 42 e.v.: essentiële elementen verwerking van persoonsgegevens binnen een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie.

¹ <https://codex.vlaanderen.be/PrintDocument.ashx?id=1031620&datum=&geannoteerd=true&print=false>

² reactie: de maatregel of sanctie als maatschappelijk antwoord op een jeugddelict.

³ Er wordt met artikel 3° een definitie van elektronische monitoring ingevoegd:

“2°/2 elektronische monitoring: de reactie waarbij met technologische middelen vanop een afstand de naleving van locatiegeboden en -verboden wordt gecontroleerd door het VCET en waarbij de begeleiding wordt opgenomen door de sociale dienst;”

⁴ <https://www.vlaanderen.be/terbeschikkingstelling-van-de-strafuitvoeringsrechtbank>

10. De VTC zal hierna de verschillende aangehaalde aanpassingen achtereenvolgens bespreken voor zover relevant wat de bescherming van persoonsgegevens betreft.

II. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. Persoonsgegevens

11. De VTC stelt vast dat de personen van wie gegevens worden verzameld en uitgewisseld de volgende zijn:
- minderjarige delictplegers (casusoverleg en terbeschikkingstelling);
 - minderjarige verdachten (elektronische monitoring);
 - delictplegers en verdachten die 23 jaar worden (gegevensdeling met het agentschap Justitie en Handhaving);
 - leden van het gezin van de minderjarigen;
 - (mogelijke) slachtoffers (recidive)
 - de persoon of de personen met wie de minderjarige verdachte op het verblijfsadres zal samenwonen (elektronische monitoring);
- en dat het minstens de volgende gegevens betreft (zie infra voor een vollediger opsomming):
- identificatiegegevens;
 - gerechtelijke gegevens;
 - locatiegegevens (elektronische monitoring).
12. Het betreft informatie over natuurlijke personen met onder meer identificatiegegevens en dus gaat het om de verwerking van informatie over geïdentificeerde natuurlijke personen, zijnde persoonsgegevens zoals bedoeld in de AVG. De VTC gaat daarom na in hoeverre het Ontwerp en de bestaande decreten in lijn liggen met de principes van het gegevensbeschermingsrecht.

2. Casusoverleg binnen een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie

A. Inleiding

13. Artikel 34 van het Ontwerp, dat een artikel 41/3 in het decreet invoegt, maakt casusoverleg mogelijk:

“Art. 34. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in hetzelfde hoofdstuk 4/1 een artikel 41/3 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 41/3. Binnen een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie kan een casusoverleg conform artikel 458ter van het Strafwetboek worden georganiseerd om een individueel traject uit te werken.

*Aan een casusoverleg kunnen op uitnodiging van de coördinator van een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie de volgende actoren en organisaties deelnemen:
[noot VTC:16 categorieën ontvangers worden opgesomd]*

Voor dossiers op de brug tussen minder- en meerderjarigheid kan ook het Agentschap Justitie en Handhaving deelnemen aan het casusoverleg vanuit zijn opdracht, vermeld in artikel 4, 1°, van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 september 2021 tot oprichting van het intern verzelfstandig agentschap “Agentschap Justitie en Handhaving”.”

14. Artikel 458 Strafwetboek (Sw) bepaalt de bestraffing van de schending van het beroepsgeheim en de mogelijke uitzonderingen daarop:

“Art. 458. Geneesheren, heekundigen, officieren van gezondheid, apothekers, vroedvrouwen en alle andere personen die uit hoofde van hun staat of beroep kennis dragen van geheimen die hun zijn toevertrouwd, en deze bekendmaken buiten het geval dat zij geroepen worden om in rechte (of voor een parlementaire onderzoekscommissie) getuigenis af te leggen en buiten het geval dat de wet, het decreet of de ordonnantie hen verplicht of toelaat die geheimen bekend te maken, worden gestraft met gevangenisstraf van een jaar tot drie jaar en een geldboete van honderd euro tot duizend euro of met een van die straffen alleen”.

15. Artikel 458ter, Sw creëert zo een wettelijke uitzondering:

“Art. 458ter. § 1. Er is geen misdrijf wanneer iemand die uit hoofde van zijn staat of beroep houder is van geheimen, deze meedeelt in het kader van een overleg dat wordt georganiseerd, hetzij bij of krachtens een wet, decreet of ordonnantie, hetzij bij een met redenen omklede toestemming van de procureur des Konings.

Dit overleg kan uitsluitend worden georganiseerd, hetzij met het oog op de bescherming van de fysieke en psychische integriteit van de persoon of van derden, hetzij ter voorkoming van de misdrijven bedoeld in Titel I ter van Boek II⁵ of van de misdrijven gepleegd in het raam van een criminele organisatie, zoals bepaald in artikel 324bis⁶.

De in het eerste lid bedoelde wet, decreet of ordonnantie, of de met redenen omklede toestemming van de procureur des Konings bepalen ten minste wie aan het overleg kan deelnemen, met welke finaliteit en volgens welke modaliteiten het overleg zal plaatsvinden.

§ 2. De deelnemers zijn tot geheimhouding verplicht wat betreft de tijdens het overleg meegedeelde geheimen. Eenieder die dit geheim schendt, wordt gestraft met de straffen bepaald in artikel 458.

De geheimen die tijdens dit overleg worden meegedeeld, kunnen slechts aanleiding geven tot de strafrechtelijke vervolging van de misdrijven waarvoor het overleg werd georganiseerd.”

16. Artikel 458ter Sw. onthefte de deelnemers aan de casusoverleg van de bestrafing op grond van artikel 458 Sw. Het casusoverleg wordt ingesteld overeenkomstig artikel 458ter, Sw.

B. Verhouding met het decreet van 30 juni 2023

17. De VTC heeft de adviesvrager toelichting gevraagd over de verhouding van het Ontwerp met het al bestaande decreet van 30 juni 2023 *over de verwerking van de persoonsgegevens in het kader van een multidisciplinaire samenwerking bij deelname aan een casusoverleg* op basis van artikel 458ter van het Strafwetboek⁷ aangezien het grotendeels dezelfde doelgroep lijkt te betreffen.

18. De adviesvrager heeft de VTC volgende uitleg bezorgd:

“Het **decreet van 30 juni 2023** voorziet in een **algemene regeling** voor de verwerking van persoonsgegevens in hoofde van **organisaties, die vallen onder de bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest**, die deelnemen aan een casusoverleg op basis van artikel 458ter Sw. Artikel 458ter Sw. bevat enkel het regelgevend kader inzake casusoverleg voor het doorbreken van het beroepsgeheim.

⁵ Titel I ter: Terroristische misdrijven.

⁶ Artikel 324bis, Sw bepaalt het volgende:

“Art. 324bis. Met criminele organisatie wordt bedoeld iedere gestructureerde vereniging van meer dan twee personen die duurt in de tijd, met als oogmerk het in onderling overleg plegen van misdaden en wanbedrijven die strafbaar zijn met gevangenisstraf van drie jaar of een zwaardere straf, om direct of indirect vermogensvoordelen te verkrijgen, (...).

Een organisatie waarvan het feitelijke oogmerk uitsluitend politiek, vakorganisatorisch, menslievend, levensbeschouwelijk of godsdienstig is of die uitsluitend elk ander rechtmatig oogmerk nastreeft, kan als zodanig niet beschouwd worden als een criminele organisatie zoals omschreven in het eerste lid.”

⁷ B.S., 8 augustus 2023, bl. 65991

Echter, als het gaat om uitwisseling van persoonsgegevens, moet ook rekening worden gehouden met de algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Een rechtsgrond tot verwerking van persoonsgegevens ontbrak daarbij. Het decreet van 30 juni 2023 komt daaraan tegemoet.

De VTC beveelt aan dat volgende essentiële elementen voor de verwerking van persoonsgegevens worden opgenomen: bij decreet

- het doel van de verwerking;
- de categorieën van te verwerken persoonsgegevens;
- de categorieën betrokkenen van wie gegevens worden verwerkt;
- de entiteiten waaraan en doeleinden waarvoor de persoonsgegevens mogen worden verstrekt;
- de bewaartermijn
- de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke

Het ontwerpdecreet tot wijziging van jeugddelinquentierecht **specificeert de verwerking van persoonsgegevens specifiek voor een casusoverleg 458ter binnen een ketenaanpak jeugddelinquentie** en komt hiermee tegemoet aan de aanbevelingen van de VTC.

De categorieën van persoonsgegevens die kunnen worden verwerkt stemmen inderdaad overeen met het decreet van 30 juni 2023 maar gelet op de specificiteit van een casusoverleg in het kader van een ketenaanpak jeugddelinquentie inzake bijv.

- wijze van aanmelding (via kernpartners ketenaanpak bij coördinator),
- wijze en categorie betrokkenen waarvan gegevens worden verwerkt;
- bewaartermijn (tot de leeftijd waarop de minderjarige de leeftijd van 35 jaar bereikt conform de bewaartermijn voor alle dossier jeugdhulp en jeugddelinquentie);
- verwerkingsverantwoordelijke: naast elke deelnemende organisatie en de kernpartners die instaan voor de trajectwerking ook de lokale coördinator voor de gezamenlijke dossieromgeving..... hebben we geopteerd rond deze elementen in het decreet jeugddelinquentie een specifieke regeling op te nemen voor de verwerking van persoonsgegevens in het kader van een casusoverleg ketenaanpak jeugddelinquentie. Dit is ook het geval in het IFG-decreet voor een casusoverleg binnen een IFG-centrum.

Daarnaast bepaalt artikel 458 ter SW dat bij wet of decreet moet worden bepaald wie aan het casusoverleg kan deelnemen, met welke finaliteit en volgens welke modaliteiten het overleg zal plaatsvinden.

Ook deze elementen worden met dit ontwerpdecreet specifiek geregeld voor een casusoverleg binnen een ketenaanpak jeugddelinquentie.”

19. De VTC begrijpt dat de regeling van dit Ontwerp als een lex specialis moet worden gezien.
20. Ze adviseert dat deze uitleg - eventueel aangevuld met uitleg over specifieke afwijkingen ten opzicht van het bestaande decreet - ook opgenomen wordt in de toelichting die aan het Vlaams Parlement wordt bezorgd zodat de verhouding tussen de decreten ook toegankelijk is voor de betrokkenen. De VTC raadt ook aan om eventueel met een formulering “in afwijking van...” aan te duiden waar het Ontwerp voorrang heeft op de algemene regeling.

C. Casusoverleg zoals geregeld in het Ontwerp

21. De toelichting bij het Ontwerp geeft volgende motivering voor het casusoverleg:
22. Er wordt in de eerste plaats verwezen naar de doelstellingen⁸ van een ketenaanpak. Een ketenaanpak jeugddelinquentie heeft als doel het plegen van delicten door minderjarigen te stoppen en recidive in de toekomst te voorkomen door het installeren, verstevigen en coördineren van de hulp- en dienstverlening voor de minderjarige,

⁸ Zie artikel 32 van het Ontwerp dat een artikel 41/1 invoegt in het decreet.

zijn gezin en de betrokken personen uit de leefomgeving van de minderjarige via een multidisciplinaire samenwerking, een doelgerichte informatiedoorstroming en een aanklampende regie.

23. De doelstellingen van de ketenaanpak worden vermeld in artikel 32 van het Ontwerp dat een artikel 41/1 invoegt in het decreet. (Zie verder voor de doelstellingen van specifiek het casusoverleg.)
24. De minderjarige en zijn gezin worden intensief betrokken en worden aangesproken op hun verantwoordelijkheid. Er is aandacht voor het installeren of verstevigen van het sociaal netwerk van de minderjarige en er wordt perspectief geboden binnen de verschillende leefdomeinen om het welzijn van de jongere en het hele gezin te bevorderen.
25. Uit ervaringen met multidisciplinaire samenwerking in het kader van een lokale ketenaanpak jeugd-delinquentie, zoals KOMPAS+, blijkt dat door het bundelen van krachten van de verschillende organisaties en lokale besturen die betrokken zijn bij de minderjarige en zijn gezin de organisaties niet meer gelimiteerd zijn door hun eigen werkwijze en expertise, maar kan er meer en efficiënter resultaat bereikt worden dan wanneer er afzonderlijk, los van elkaar, zou gehandeld worden.
26. Doordat de krachten van verschillende partners gebundeld worden door middel van een meer doorgedreven en aanklampende vorm van samenwerking die toelaat om in te spelen op de specifieke noden en behoeften van de minderjarige en zijn gezin, is volgens de adviesvragers een **ruimere gegevensuitwisseling noodzakelijk**. De adviesvragers geven aan dat deze gegevensuitwisseling een impact heeft op het recht op privéleven.
27. De vraag of de impact niet te zwaar is, kan volgens de adviesvragers verder beantwoord worden aan de hand van de doelstellingen waarvoor een casusoverleg kan worden georganiseerd op grond van artikel 458 ter Sw. met name de bescherming van de fysieke en psychische integriteit van (mogelijk toekomstige) slachtoffers, maar ook een constructief traject voor de jongere en zijn gezin. Het spreekt volgens de adviesvragers voor zich dat als een casusoverleg binnen een ketenaanpak jeugd-delinquentie georganiseerd wordt dat de **uitwisseling van persoonsgegevens**, een positieve impact zal hebben op de jongere. Het doel is immers om de fysieke en psychische integriteit te beschermen zowel van de minderjarige en zijn gezin als van (mogelijk toekomstige) slachtoffers in de maatschappij door het voorkomen van recidive.
28. Tot slot zijn er volgens de adviesvragers in het ontwerp van decreet voldoende waarborgen ingebouwd in die zin dat de finaliteit en de modaliteiten van casusoverleg worden afgebakend. Dit gebeurt onder andere in artikel 36 van het Ontwerp dat een artikel 45/3 invoegt in het decreet (onderlijning VTC):

“Art. 36. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in hetzelfde hoofdstuk 4/1 een artikel 41/5 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 41/5. Deelnemers aan een casusoverleg kunnen conform artikel 458ter van het Strafwetboek tijdens een casusoverleg alleen informatie delen als die informatie relevant en proportioneel is met het oog op de doelstelling van het casusoverleg, namelijk de bescherming van de fysieke en psychische integriteit van de minderjarige, het gezin van de minderjarige en de slachtoffers of potentiële slachtoffers in de maatschappij door recidive te voorkomen door de hulp- en dienstverlening voor de minderjarige en zijn gezin te installeren, te verstevigen en te coördineren.

Deelnemers zijn vrij om te bepalen welke informatie ze delen tijdens het casusoverleg, met het oog op de doelstelling van het casusoverleg, vermeld in het eerste lid.

Van het casusoverleg kan een verslag worden opgemaakt dat wordt bijgehouden in de gezamenlijke dossieromgeving, vermeld in artikel 44/1, §1, tweede lid, 4°.”.

29. Er is een aanmeldingsfase waarbij wordt nagegaan of een minderjarige in aanmerking komt voor een ketenaanpak jeugd-delinquentie en casusoverleg. Er is deelnamevrijheid en de rol en het spreekrecht van deelnemers wordt duidelijk afgebakend.
30. Het feit dat er met consensus van alle deelnemers informatie gedeeld kan worden met de minderjarige en zijn gezin zorgt er volgens de adviesvragers voor dat een constructief traject kan worden gelopen en dat een terugkoppeling

van besproken elementen mogelijk is. Zo wordt het bevattelijker voor hen wie er effectief allemaal betrokken is bij de ketenaanpak. Daarnaast kunnen de minderjarige en zijn gezin hierdoor ook op de hoogte zijn dat partners in nauwe communicatie met elkaar staan, wat het vertrouwen in de werking van een ketenaanpak doet toenemen.

31. Zie verder over de aspecten van vertrouwelijkheid en de uitzondering op de geheimhoudingsplicht.
32. De adviesaanvragers hebben de verplichte JoKER-toets (impact op kinderen en jongeren) uitgevoerd. Daarin wordt het casusoverleg als volgt beoordeeld (Toelichting p. 11 – onderlijning VTC):

“Doordat de krachten van verschillende partners gebundeld worden door middel van een meer doorgedreven en aanklappende vorm van samenwerking die toelaat om in te spelen op de specifieke noden en behoeften van de minderjarige en zijn gezin, is een ruimere gegevensuitwisseling noodzakelijk.”

“Het spreekt voor zich dat als een casusoverleg binnen een ketenaanpak jeugd delinquentie georganiseerd wordt dat de uitwisseling van persoonsgegevens, een positieve impact zal hebben op de jongere. Het doel is immers om de fysieke en psychische integriteit te beschermen zowel van de minderjarige en zijn gezin als van (mogelijk toekomstige) slachtoffers in de maatschappij door het voorkomen van recidive.

Tot slot zijn in het ontwerp van decreet voldoende waarborgen ingebouwd in die zin dat de finaliteit en de modaliteiten van casusoverleg worden afgebakend.”

33. Uit de toelichting kan de VTC niet afleiden of, waar als doelstelling van het hier geregelde casusoverleg de fysieke en psychische integriteit beschermen wordt vermeld, dit volledig overeenkomt met de doelstelling vermeld in artikel 458ter, Sw. Doordat die doelstelling in het Strafwetboek vermeld wordt samen met de doelstellingen voorkoming van terroristische misdrijven of van de misdrijven gepleegd in het raam van een criminele organisatie, gaat de VTC ervan uit dat die doelstelling waarschijnlijk eenzelfde graad van urgentie en hoog risico vraagt en niet elk mogelijk gepleegd delict met een risico op recidive gevat is⁹. De VTC wijst erop dat de toepassingsmogelijkheid van het casusoverleg beperkt is. Ze beveelt ook aan om die gestelde overeenkomst van de doelstellingen verder te motiveren. Als deze doelstellingen niet conform zijn, zal de wettelijke basis voor dit casusoverleg ontbreken voor de casussen die niet onder het toepassingsgebied van artikel 458ter, Sw vallen.
34. De VTC heeft verder geen opmerkingen bij de hiervoor vermelde aanpassingen.

D. Vertrouwelijkheid

35. In artikelen 35-37 van het Ontwerp wordt de vertrouwelijkheid voor het casusoverleg geregeld. In de toelichting wordt de volgende uitleg daarbij gegeven (onderlijning en vet VTC):

“Artikel 35. Dit artikel wil enerzijds een rechtsgrond bieden voor de gegevensoverdracht tussen de persoon die betrokken is op het cliëntsysteem, m.a.w. de daadwerkelijke geheimplichtige, en de vaste vertegenwoordiger die deelneemt aan het casusoverleg. Iedereen die buiten de relatie geheimplichtige en de cliënt staat (zoals dus bv. een leidinggevende, directielid, collega), is te beschouwen als een ‘derde’ aan wie – behoudens een aantal uitzonderingen - geen geheimen mogen worden bekendgemaakt. Door de invoeging van dit artikel, wordt toegelaten dat de geheimplichtige gegevens die gedekt zijn door het beroepsgeheim kan delen met de vaste vertegenwoordiger van zijn organisatie die deelneemt aan het casusoverleg.

Op die wijze kan bijvoorbeeld een hulpverlener binnen een CAW geheimen delen met zijn teamverantwoordelijke, die aan het casusoverleg zou deelnemen.

Verder wordt bepaald dat deze vaste afgevaardigde¹⁰ onderworpen zal zijn aan dezelfde reglementering en contractuele voorwaarden als de verstrekker van de informatie, zijnde de

⁹ Vergelijk infra de toelichting bij ter beschikkingstelling bij de jeugdrechtbank (zie voetnoot daarbij).

¹⁰ De VTC gaat ervan uit dat met “vaste vertegenwoordiger” en “vaste afgevaardigde” dezelfde persoon wordt bedoeld.

toepasselijke bepalingen inzake gegevensbescherming, het ambtsgeheim, de discretieplicht en het beroepsgeheim.

De rechtsgrond om terugkoppeling mogelijk te maken, is onder meer noodzakelijk indien een persoon, die rechtstreeks bij de minderjarige betrokken is, niet onderworpen is aan beroepsgeheim. De deelnemers aan het casusoverleg zijn immers tot geheimhouding verplicht wat betreft de tijdens het overleg meegedeelde geheimen. Door deze rechtsgrond heeft de vaste vertegenwoordiger toch de mogelijkheid om terug te koppelen.

Zo zal bijvoorbeeld een leerkracht binnen een school doorgaans geen beroepsgeheim hebben, en kan die dus informatie doorgeven aan zijn leidinggevende, die deelneemt aan het casusoverleg. De leidinggevende is echter wel onderworpen aan een geheimhoudingsplicht wat betreft de gedeelde geheimen op het casusoverleg. Op basis van dit artikel, heeft de leidinggevende toch de mogelijkheid om terug te koppelen naar de leerkracht.

Als gevolg van deze mogelijkheid tot terugkoppeling naar een persoon die mogelijks niet onderworpen is aan een beroepsgeheim, is het noodzakelijk om de geheimhoudingsplicht, vermeld in artikel 458ter, §2, van het Strafwetboek, uit te breiden naar deze persoon waarmee de geheimen van het casusoverleg gedeeld worden. Dit leidt ertoe dat bijvoorbeeld de leerkracht in kwestie toch gehouden is tot een geheimhoudingsplicht met betrekking tot de geheimen die zijn leidinggevende hem meedeelt na het casusoverleg.

Artikel 36. Dit artikel bakent de rol en het **spreekrecht** van de deelnemers af. Het is immers niet de bedoeling dat zomaar om het even welke informatie gedeeld wordt. Het beroepsgeheim kan maar doorbroken worden in functie van de finaliteit van het casusoverleg, met name het beschermen van de fysieke en psychische integriteit van de minderjarige en zijn gezin en van slachtoffers of potentiële slachtoffers in de maatschappij door het voorkomen van recidive via het installeren, verstevigen en coördineren van de hulp- en dienstverlening voor de minderjarige en zijn gezin.

Er kunnen bijgevolg geen geheimen worden gedeeld voor andere doeleinden. Bovendien moet de gedeelde informatie relevant en proportioneel zijn in functie van deze finaliteit.

Deelnemers aan het overleg bepalen zelf of en welke informatie ze, binnen de grenzen van het ontwerp van het decreet, delen. Er bestaat dus **geen spreekplicht**. De deelnemer maakt zelf de afweging of en welke informatie hij inbrengt.

Van het overleg kan een verslag worden opgemaakt dat door de coördinator wordt bijgehouden in een gezamenlijke dossieromgeving conform de bepalingen van de Algemene Verordening Gegevensbescherming.

Artikel 37. Dit artikel bevestigt de toepasselijkheid van de **geheimhoudingsplicht**, vermeld in artikel 458ter, §2 Sw. De tweede paragraaf bevat een **uitzondering om informatie te delen met de minderjarige, zijn gezin en de betrokken personen uit de leefomgeving van de minderjarige mits consensus** van alle deelnemers en de voorwaarden daartoe. Het feit dat er informatie gedeeld kan worden met de minderjarige en zijn gezin zorgt ervoor dat een constructief traject kan worden gelopen en dat een terugkoppeling van besproken elementen mogelijk is. Zo wordt het bevattelijker voor hen wie er effectief allemaal betrokken is bij de ketenaanpak en kunnen ze een overzicht krijgen op welke traject er lopende is. Daarnaast kunnen de minderjarige en zijn gezin hierdoor ook op de hoogte zijn dat partners in nauwe communicatie met elkaar staan, wat het vertrouwen in de werking van een ketenaanpak doet toenemen.

Het tweede lid bepaalt eenduidig dat een **rapportageplicht** van een deelnemer geen reden is om de geheimhoudingsplicht te doorbreken, tenzij hierover consensus bestaat van alle deelnemers. Een consulent van de sociale dienst kan dus informatie, ontvangen op het casusoverleg ketenaanpak, niet opnemen in zijn verslaggeving naar de jeugdrechtter, indien hier geen consensus over bestaat. Dit biedt deelnemers de garantie dat zij vrijuit kunnen spreken, zonder de vrees dat de gedeelde informatie elders terechtkomt. Die garantie zorgt ervoor dat het casusoverleg binnen een ketenaanpak jeugd-delinquentie een platform is waar deelnemers zich veilig kunnen voelen om

informatie te delen en dit tot een constructieve samenwerking kan leiden, wat dan weer een positieve impact heeft op het traject van de minderjarige en zijn gezin.

36. De VTC heeft hierbij geen opmerkingen.

E. Rechtvaardigingsgrond en essentiële elementen

37. Voor het casuoverleg wordt als rechtvaardigingsgrond verwezen naar artikel 6, lid 1, e), AVG en artikel 9, lid 2, g), AVG voor wat de bijzondere categorieën van persoonsgegevens betreft.

38. De VTC wenst in herinnering te brengen dat elke overheidsinmenging in de bescherming van de persoonlijke levenssfeer zoals gewaarborgd door artikel 8 van het EVRM¹¹, artikel 7 van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie samengelezen met artikel 52.1 van het Handvest en artikel 22 van de Grondwet moet worden voorgeschreven in een 'voldoende precieze wettelijke bepaling' die beantwoordt aan een dwingende maatschappelijke behoefte en evenredig is met de nagestreefde doelstelling. In een dergelijke precieze wettelijke bepaling moeten de **essentiële elementen**¹² van de met de overheidsinmenging gepaard gaande verwerkingen van persoonsgegevens omschreven zijn.¹³

39. In de toelichting wordt hier op ingegaan voor de ketenaanpak en het casuoverleg:

“De mogelijkheid tot het uitwisselen van persoonsgegevens binnen een ketenaanpak jeugddelinquentie kan beschouwd worden als een maatregel die een impact heeft op het recht op privéleven. Deze maatregel streeft echter een legitiem doel na, met name de bescherming van de fysieke en psychische integriteit van (mogelijk toekomstige) slachtoffers, maar ook van de betrokkenen zelf. Het spreekt voor zich dat als een casuoverleg binnen een ketenaanpak jeugddelinquentie georganiseerd wordt dat de uitwisseling van persoonsgegevens, ook een positieve impact zal hebben op de jongere.

De nadelen staan duidelijk in verhouding tot het nagestreefde doel. Doordat een geheimhoudingsplicht geldt met betrekking tot de uitgewisselde informatie, wordt de vertrouwelijkheid van de gedeelde persoonsgegevens gewaarborgd.”

40. Het bestaande decreet bevat al een hoofdstuk over de verwerking van persoonsgegevens. Met het Ontwerp worden daar de **essentiële elementen** aan toegevoegd overeenkomstig de voorgestelde inhoudelijke wijzigingen.

41. Artikel 43 van het Ontwerp dat een nieuw artikel 44/1 invoegt voor het **casuoverleg** regelt het volgende:

- wie de betrokkenen zijn;
- de wijze waarop de persoonsgegevens worden verwerkt voor bepaalde doelstellingen;
- de beveiligingseisen voor de dossieromgeving;

¹¹ Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden.

¹² Artikel 6, AVG vermeldt de volgende elementen:

- het doel van de verwerking;
- de types of categorieën van te verwerken persoonsgegevens; Deze gegevens moeten bovendien beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt („minimale gegevensverwerking”);
- de betrokkenen;
- de entiteiten waaraan en doeleinden waarvoor de persoonsgegevens mogen worden verstrekt;
- de opslagperioden;
- de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n).

¹³ EHRM, arrest *Rotaru c. Roumania*, 4 mei 2000; GWH 23 april 2015, arrest nr. 44/2015, 63; GWH 5 oktober 2017, arrest nr. 100/2017, 17; GWH 15 maart 2018, arrest nr. 29/2018, 26; GWH 14 januari 2021, arrest nr. 2/2021, overw. B.22.1.e.e.; GWH 18 november 2021, arrest nr. 158/2021, overw. B.6; GWH 9 december 2021, B.53.1-B.53.2; R.v.St, adv. 68.936/AV van 7 april 2021 over een voorontwerp van wet *betreffende maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie*, Parl.St. Kamer, 2020-2021, doc. nr. 551951/001, 94-98; SCHRAM, F., *Privacy & persoonsgegevens. Handboek*, Brussel, Politeia, 2019, 75-98, 111-116; DEGRAVE, E., *“L’*é*-gouvernement et la protection de la vie privée – *L*égalité, transparence et contrôle”*, Collection du CRIDS, Larcier, Brussel, 2014, p. 161 e.v.

- de verwerking van persoonsgegevens zoals bedoeld in artikel 9, lid 1 en artikel 10, AVG;
 - de verwerkingsverantwoordelijken;
 - de bewaartermijn;
 - het gebruik voor beleidsondersteuning en rapportering aan het agentschap Opgroeien van geanonimiseerde gegevens;
 - een transparantieregeling.
42. Welke persoonsgegevens worden verwerkt door de verschillende instanties voor welke doeleinden werd al bepaald in het bestaande decreet (artikel 42 en 43). Artikel 44 regelt de uitwisselingen (mededelingen) van persoonsgegevens en het casusoverleg sluit daar bij aan.
43. Het Ontwerp bevat ook specifieke en expliciete bepalingen over de verwerkingsverantwoordelijken in het kader van het casusoverleg:
- de deelnemers aan het casusoverleg treden elk individueel op als verwerkingsverantwoordelijke met betrekking tot de verwerking van de persoonsgegevens (vermeld in paragraaf 1).
 - de coördinator van de lokale integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie is de verwerkingsverantwoordelijke voor de gezamenlijke dossieromgeving.
44. De VTC constateert dat de rechtvaardigingsgronden en de essentiële elementen voldoende worden behandeld in het Ontwerp. Ze maakt wel een voorbehoud in verband met de doelstelling voor het casusoverleg (zie punt hiervoor onder punt C). Zowel de vereiste rechtmatigheid als de vereiste minimale gegevensverwerking zijn hiervan afhankelijk.

3. Elektronische monitoring in de fase van voorlopige rechtspleging

45. In de fase van de voorlopige rechtspleging kan door de wijziging ook **elektronische monitoring**¹⁴ worden ingezet, zowel als op zichzelf staande reactie als ter ondersteuning van voorwaarden zoals het volgen van een opleiding, tewerkstelling of een zinvolle tijdsbesteding, een positief project of ambulante maatregel. Een elektronische monitoring gaat steeds gepaard met begeleiding.
46. Het doeleinde is volgens de adviesvragers de mogelijkheden van re-integratie van de minderjarige maximaal te realiseren.
47. De VTC stelt vast dat de periode/mogelijkheid van elektronisch monitoren hiermee wordt uitgebreid. Dit heeft dan ook gevolgen voor de ermee gepaard gaande gegevensverwerking. Het is niet duidelijk of hier een gegevensbeschermingseffectbeoordeling (GEB) voor werd opgesteld. Deze monitoring kan positieve effecten hebben op de betrokkene, maar de impact op de verwerking van diens persoonsgegevens is wel groot, onder andere omdat op basis van locatiegegevens potentieel meer informatie ter beschikking komt dan enkel die die nodig voor het hier vooropgestelde doel. (Zie verder over de gegevens inclusie de locatiegegevens onder het punt 5).
48. Het resultaat van de JoKER-toets is in deze het volgende (Toelichting p. 9):

“De uitbreiding van de mogelijkheid om een elektronische monitoring op te leggen in de fase van de voorlopige rechtspleging heeft vooral een effect op de doelgroep van minderjarige verdachten.

We wijzen op de positieve effecten voor minderjarige verdachten. Er wordt een bijkomend instrument aangeboden voor re-integratie in de maatschappij en de jongere kan in de eigen context blijven. Daarnaast kan deze intensieve begeleiding en de bijhorende structuur reeds tijdens de voorlopige fase een grote pedagogische waarde hebben, waardoor een zwaardere maatregel ten gronde vermeden

¹⁴ Er wordt met artikel 3° een definitie van elektronische monitoring ingevoegd:

“2°/2 elektronische monitoring: de reactie waarbij met technologische middelen vanop een afstand de naleving van locatiegeboden en -verboden wordt gecontroleerd door het VCET en waarbij de begeleiding wordt opgenomen door de sociale dienst;”

kan worden. De meerwaarde van elektronische monitoring in de voorlopige fase kan reeds gestaafd worden door cijfers uit Nederland, waar meer dan 96% van elektronische monitoring bij minderjarigen wordt opgelegd in de voorlopige fase.

Tenslotte wijzen we erop dat bij de uitrol en implementatie van elektronische monitoring in de pilootfase nauwgezet zal worden gemonitord voor welke feiten en doelgroep elektronische monitoring ingezet wordt. Ook zullen jongeren, ouders en gezinsleden door de gebruikersorganisaties periodiek bevraagd worden over de beleving en impact van elektronische monitoring. “

49. De VTC adviseert om na de pilootfase de rapportering zoals hiervoor werd aangekondigd ook aan haar te bezorgen.

50. De VTC meent alvast dat het uitvoeren van een GEB vereist is gelet op **de lijst van de VTC**¹⁵ met verwerkingen waarvoor een Vlaamse bestuursinstantie een GEB moet uitvoeren conform artikel 35.4 van de AVG. De VTC verwijst in dit kader naar het punt

*3) wanneer er op systematische wijze **bijzondere categorieën** van persoonsgegevens in de zin van artikel 9 van de AVG¹⁶, evenals persoonsgegevens met betrekking tot strafrechtelijke veroordelingen of strafbare feiten zoals omschreven in artikel 10 van de AVG **of gegevens van zeer persoonlijke aard** (zoals financiële gegevens en gegevens over inkomen en vermogen, werkloosheid, betrokkenheid van jeugdzorg of maatschappelijk werk, gegevens omtrent huishoudelijke en privé-activiteiten, locatiegegevens) worden uitgewisseld¹⁷ tussen meerdere verwerkingsverantwoordelijken. **GEVOELIGE GEGEVENS [criteria 4 en 5]**¹⁸;*

51. De VTC adviseert dus om een GEB uit te voeren als dat nog niet gedaan zou zijn. Uit het aan de VTC voorgelegde dossier blijkt nu bijvoorbeeld ook niet dat de eventuele negatieve aspecten van de monitoring voldoende bekeken zijn.

52. De VTC wijst erop dat een GEB aan de VTC kan worden voorgelegd voor advies. Bij een hoog risico is de consultatie van de VTC verplicht¹⁹.

4. Terbeschikkingstelling bij de jeugdrechtbank

53. Dit ontwerp van decreet voorziet erin dat de jeugdrechtbank onder strikte voorwaarden een sanctie van gesloten begeleiding of langdurige gesloten begeleiding kan combineren met een terbeschikkingstelling voor een maximale duur van tien respectievelijk vijftien jaar afhankelijk van de strafmaat.

¹⁵ Beslissing VTC nr. O/2020/01 van 14 januari 2020 betreffende Aanneame van de lijst met verwerkingen waarvoor een Gegevensbeschermingseffectbeoordeling dient te worden uitgevoerd conform artikel 35.4 van de Algemene Verordening Gegevensbescherming door Vlaamse bestuursinstanties
https://overheid.vlaanderen.be/sites/default/files/media/VTC/VTC_O_2020_01_DPIA_lijsten_v1_voor_web.pdf

¹⁶ De bijzondere categorieën gegevens omvatten, overeenkomstig artikel 9 van de AVG, in het bijzonder persoonsgegevens over ras of etnische afkomst, politieke opvattingen, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen, lidmaatschap van een vakbond, alsook de verwerking van genetische gegevens, biometrische gegevens met het oog op de unieke identificatie van een natuurlijke persoon, gegevens over de gezondheid of gegevens met betrekking tot iemands seksueel gedrag of seksuele gerichtheid

¹⁷ Doorgifte door een Vlaamse instantie zonder persoonsgegevens terug te krijgen valt hier ook onder.

¹⁸ Hieronder vallen ook het delen van persoonsgegevens in of door samenwerkingsverbanden waarin gemeenten of andere overheden met andere publieke of private partijen bijzondere persoonsgegevens of persoonsgegevens van gevoelige aard (zoals gegevens over gezondheid, verslaving, armoede, problematische schulden, werkloosheid, sociale problematiek, strafrechtelijke gegevens, betrokkenheid van jeugdzorg of maatschappelijk werk) met elkaar uitwisselen.

¹⁹ Artikel 36, AVG bepaalt dit als volgt: “Wanneer uit een gegevensbeschermingseffectbeoordeling krachtens artikel 35 blijkt dat de verwerking een hoog risico zou opleveren indien de verwerkingsverantwoordelijke geen maatregelen neemt om het risico te beperken, raadpleegt de verwerkingsverantwoordelijke voorafgaand aan de verwerking de toezichthoudende autoriteit.”

54. In de toelichting (p. 8) wordt gesteld dat een terbeschikkingstelling mogelijk is voor zeer ernstige feiten, gekwalificeerd als terroristische misdrijven, ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht en ernstige misdrijven tegen de integriteit van personen²⁰.
55. Over de terbeschikkingstelling zegt de JoKER-toets het volgende (toelichting p.10):
- “De terbeschikkingstelling is een soms noodzakelijke maatregel, waarbij jongeren met een hoog risico op recidive na het einde van een gesloten begeleiding ten gronde nog een bijkomende reactie opgelegd krijgen ter bescherming van de maatschappij onder de vorm van voorwaarden, een ambulante sanctie, of een elektronische monitoring van maximaal zes maanden.”*
- “De terbeschikkingstelling kan bovendien niet opgelegd worden zonder een voorafgaand maatschappelijk en medisch-psychologisch onderzoek, dat erop gericht is de situatie te evalueren in functie van het recidiverisico, de persoonlijkheid, de omgeving en de maturiteitsgraad van de minderjarige delictpleger en omvat tevens een advies of verdere opvolging noodzakelijk is na het aflopen van de reactie met het oog op de bescherming van de fysieke en psychische integriteit van de minderjarige delictpleger of van derden en gelet op de ernst van de strafbare feiten met het oog op de bescherming van de maatschappij.*
- Tenslotte wordt voorzien dat de uitvoering van de terbeschikkingstelling tijdens de uitvoering jaarlijks door de jeugdrechtbank wordt geëvalueerd na een geactualiseerd medisch psychologisch verslag met het oog op de handhaving, het wijzigen of het opheffen ervan. “*
56. De gegevensverwerking in dit kader gebeurt dus aan de hand van het voorafgaand maatschappelijk en medisch-psychologisch onderzoek en het geactualiseerd **medisch psychologisch verslag**.
57. Het is niet duidelijk wie hier als verwerkingsverantwoordelijke optreedt. Dit wordt mogelijk geregeld in bestaande wetgeving. Zo niet, dan adviseert de VTC dat in het Ontwerp alle essentiële elementen van deze verwerking worden opgenomen.
58. De VTC wenst in herinnering te brengen dat elke overheidsinmenging in de bescherming van de persoonlijke levenssfeer zoals gewaarborgd door artikel 8 van het EVRM²¹, artikel 7 van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie samengelezen met artikel 52.1 van het Handvest en artikel 22 van de Grondwet moet worden voorgeschreven in een 'voldoende precieze wettelijke bepaling' die beantwoordt aan een dwingende maatschappelijke behoefte en evenredig is met de nagestreefde doelstelling. In een dergelijke precieze wettelijke

²⁰ (Toelichting p. 8): De **misdrijven tegen de integriteit van personen** hebben de dood van het slachtoffer tot gevolg, kunnen blijken geven van onderliggend sadisme of zijn gepleegd ten aanzien van andere minderjarigen. Omwille van het hoge recidivegevaar kan ook bij ernstige seksuele feiten een terbeschikkingstelling opgelegd worden. Concreet wordt de mogelijkheid van terbeschikkingstelling voorzien voor genocide (art. 136bis Sw), misdaden tegen de mensheid (art. 136ter Sw), oorlogsmisdaden (art. 136quater en sexies Sw.), terroristische misdrijven (art. 137, 140, 141 Sw.), doodslag (393 Sw.), moord (art. 394, 395, 396 Sw.) vergiftiging (art. 397 Sw.) ,slagen en verwondingen met de dood tot gevolg (art.401 Sw.), opzettelijk toedienen van schadelijke stoffen met de dood tot gevolg (art. 404 Sw.), foltering en onmenselijke behandeling (art. 417/2 en 417/3 Sw.), verkrachting (417/11 Sw.), niet-consensuele seksuele handelingen (art.417/12 tot en met art. 417/22), seksuele uitbuiting van minderjarigen met het oog op prostitutie (art. 417/25 tot en met art. 417/37 Sw.), ontvoering van een minderjarige met de dood tot gevolg (art. 428, §5 Sw.), mensenhandel met de dood tot gevolg (art. 433 octies Sw.), roofmoord (art. 475 Sw), brandstichting met de dood tot gevolg (art. 518, derde lid Sw.) en doodslag om vernieling te vergemakkelijken (art. 532 Sw.)

²¹ Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden.

bepaling moeten de essentiële elementen²² van de met de overheidsinmenging gepaard gaande verwerkingen van persoonsgegevens omschreven zijn.²³

59. De VTC detecteert op basis van het Ontwerp volgende categorieën betrokkenen: de minderjarige delictplegers.
60. Volgende (ruime) categorieën persoonsgegevens, die ook informatie over andere personen kunnen inhouden, worden vermeld:
- recidiverisico;
 - persoonlijkheid;
 - omgeving;
 - maturiteitsgraad.
61. Volgende categorieën ontvangers worden aangeduid: de jeugdrechtbank. De VTC is niet bevoegd voor de verwerkingen door de jeugdrechtbank. Ze wijst er wel op dat systematische mededelingen van persoonsgegevens door Vlaamse instanties wel onderworpen zijn aan de protocolverplichting van artikel 8, e-Govdecreet.
62. De andere essentiële elementen lijken nog te ontbreken (voor zover niet gevat door de algemene bepalingen). De VTC adviseert om dit te controleren.

5. Gegevensdeling met het agentschap Justitie en Handhaving

63. Het agentschap Justitie en Handhaving staat in voor de controle op het individuele uurrooster en de uitvoering van de individuele voorwaarden in het kader van elektronische monitoring en de opvolging van de strafuitvoering.
64. Gegevensdeling tussen actoren in het kader van jeugd-delinquentie en het agentschap Justitie en Handhaving is ook noodzakelijk in het kader van de overgang van minder- naar meerderjarigheid.
65. Artikel 39 van het Ontwerp vermeldt de essentiële elementen van de gegevensverwerking:

“Art. 39. In artikel 42 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, eerste lid, wordt tussen de woorden “de gemeenschapsinstelling” en de woorden “en de sociale dienst” de zinsnede “, het Agentschap Justitie en Handhaving” ingevoegd;

2° aan paragraaf 1 wordt een zesde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

²² Artikel 6, AVG vermeldt de volgende elementen:

- het doel van de verwerking;
- de types of categorieën van te verwerken persoonsgegevens; Deze gegevens moeten bovendien beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt („minimale gegevensverwerking”);
- de betrokkenen;
- de entiteiten waaraan en doeleinden waarvoor de persoonsgegevens mogen worden verstrekt;
- de opslagperioden;
- de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n).

²³ EHRM, arrest *Rotaru c. Roumania*, 4 mei 2000; GWH 23 april 2015, arrest nr. 44/2015, 63; GWH 5 oktober 2017, arrest nr. 100/2017, 17; GWH 15 maart 2018, arrest nr. 29/2018, 26; GWH 14 januari 2021, arrest nr. 2/2021, overw. B.22.1.e.e.; GWH 18 november 2021, arrest nr. 158/2021, overw. B.6; GWH 9 december 2021, B.53.1-B.53.2; R.v.St, adv. 68.936/AV van 7 april 2021 over een voorontwerp van wet *betreffende maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie*, Parl.St. Kamer, 2020-2021, doc. nr. 551951/001, 94-98; SCHRAM, F., *Privacy & persoonsgegevens. Handboek*, Brussel, Politeia, 2019, 75-98, 111-116; DEGRAVE, E., *“L'é-gouvernement et la protection de la vie privée – Légalité, transparence et contrôle”*, Collection du CRIDS, Larcier, Brussel, 2014, p. 161 e.v.

“Het Agentschap Justitie en Handhaving verwerkt de volgende persoonsgegevens:

- 1° de identificatiegegevens, het rijksregisternummer en de contactgegevens;
- 2° de gegevens over beroep, beroepsbekwaamheid, opleiding en vorming;
- 3° de leeftijd, het geslacht, de nationaliteit, de burgerlijke staat en het verblijfsstatuut;
- 4° de gegevens over schulden en solvabiliteit;
- 5° de gegevens over de levensstijl, de vrijetijdsbesteding en de sociale context;
- 6° de gegevens over de gezinnsamenstelling;
- 7° de gegevens over de woonomstandigheden;
- 8° de politie en gerechtelijke gegevens;
- 9° de gegevens over de gezondheid;
- 10° de gegevens over risicosituaties en -gedragingen;
- 11° de gegevens waaruit herkomst of afkomst blijkt;
- 12° de gegevens over seksueel gedrag of seksuele gerichtheid;
- 13° de gegevens waaruit politieke, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen blijken;
- 14° de lokalisatiegegevens, in geval van elektronische monitoring.”;

3° in paragraaf 2 wordt het twaalfde lid vervangen door wat volgt:

“De sociale dienst²⁴ verwerkt de gegevens met de volgende doelstellingen:

- 1° de maatschappelijke onderzoeken die de jeugdrechtbank vraagt conform artikel 50 van de wet van 8 april 1965, aanleveren;
- 2° de ondertoezichtstelling van de minderjarige uitvoeren;
- 3° voorzien in een gepaste begeleiding voor de minderjarige gedurende een elektronische monitoring.”;

4° aan paragraaf 2 wordt een dertiende lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Het Agentschap Justitie en Handhaving verwerkt de gegevens, vermeld in paragraaf 1, zesde lid, met de volgende doelstellingen:

- 1° de opdrachten, vermeld in artikel 5, 1° en 2°, van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuisen en de juridische eerstelijnsbijstand uitvoeren;
- 2° de controle op het individuele uurrooster en de uitvoering van de individuele voorwaarden in het kader van elektronische monitoring;
- 3° toezicht houden op de uitvoering van voorwaarden of ambulante reacties als de minderjarige verdachte of delictpleger de volle leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt, en de begeleiding van de minderjarige verdachte of delictpleger daarbij.”;

5° aan paragraaf 3, eerste lid, wordt de volgende zin toegevoegd:

“De persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 1, eerste tot en met vijfde lid, worden bewaard tot de betrokkene de leeftijd van vijfendertig jaar heeft bereikt.”;

6° aan paragraaf 3 wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“De verwerkingsverantwoordelijke is het Agentschap Justitie en Handhaving, met het oog op de uitvoering van de taken, vermeld in paragraaf 2, dertiende lid. De persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 1, zesde lid, worden bewaard in een elektronisch dossier en zijn beschikbaar en raadpleegbaar tot tien jaar na de laatste verwerking ervan.”.

²⁴ Dit is volgens de definities van het Jeugddelinquentiedecreet de Sociale Dienst Jeugdrechtbank, vermeld in artikel 56 van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp; de sociale diensten jeugdrechtbank maken deel uit van het agentschap Opgroeien.

66. In de toelichting worden de betrokkenen opgesomd voor wat het agentschap Justitie en Handhaving betreft: de minderjarige, zijn ouders, in voorkomend geval, zijn opvoedingsverantwoordelijken en, in voorkomend geval, de slachtoffers.
67. Het is de VTC niet duidelijk waarom deze opsomming niet ook in het Ontwerp zelf werd ingevoegd.
68. Wat de categorieën persoonsgegevens betreft, wordt in de toelichting aangeduid dat specifiek voor de controlefunctie inzake elektronische monitoring verwerkt het Vlaams Centrum voor Elektronisch Toezicht van het agentschap Justitie en Handhaving (VCET) volgende categorieën van persoonsgegevens:
- identificatiegegevens (rijksregisternummer, naam, adres van domicilie of verblijfplaats, telefoonnummer);
 - persoonlijke kenmerken (leeftijd, geslacht, geboortedatum, geboorteplaats, burgerlijke staat, nationaliteit) woningkenmerken (adres waar de woning zich bevindt, aard van de woning in functie van technische inlichtingen over de bereikbaarheid);
 - samenstelling van het gezin;
 - leefgewoonten (in functie van lokalisatie verplaatsingen);
 - vrijetijdsbesteding en lidmaatschap van verenigingen en organisaties (in functie van lokalisatie op hobby's en verenigingsleven);
 - gegevens over opleiding en vorming, beroep en betrekking (in functie van de lokalisatie van de betrokkenen op scholen, instellingen, universiteiten of vormingsinstanties, werkplaats, ...);
 - lokalisatiegegevens in het geval van elektronische monitoring.
69. De doelstellingen vermeld in het Ontwerp worden verder verduidelijkt:
- “- in het kader van de opdracht die hen bij dit decreet wordt toegekend inzake opvolging van de strafopvolging indien een verdachte of pleger van een jeugddelict de leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt. De justitiehuizen kunnen dan instaan voor het toezicht op voorwaarden en ambulante reacties voor verdachten of delinquenten die als minderjarige een feit hebben gepleegd;*
- *het VCET staat in voor de aansluiting en de controle op het individuele uurrooster en de uitvoering van de individuele voorwaarden in het kader van elektronische monitoring;*
 - *tenslotte verwerkt het agentschap Justitie en Handhaving persoonsgegevens voor het uitvoeren van de opdrachten, vermeld in artikel 5, 1° en 2 van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuizen en de juridische eerstelijnsbijstand. Gegevensdeling tussen actoren in het kader van jeugddelinquentie en de justitiehuizen is in die zin noodzakelijk in het kader van de overgang van minder- naar meerderjarigen (jongvolwassenen).”*
70. Ook de rechtvaardigingsgrond voor de verwerking van persoonsgegevens werd opgenomen in de toelichting:
- “Het agentschap Justitie en Handhaving is verwerkingsverantwoordelijke voor de verwerking van persoonsgegevens op grond van artikel 6, eerste lid, e), van de algemene verordening gegevensbescherming.”*
71. Er is in dit kader prominent sprake van persoonsgegevens als bedoeld in artikel 9, 1 en 10, AVG.
72. Wat de gegevens bedoeld in artikel 9, 1, AVG betreft wordt in de toelichting aangegeven dat deze verwerkingen worden beschouwd als noodzakelijke verwerkingen om redenen van zwaarwegend algemeen belang als vermeld in artikel 9, lid 2, g).
73. De motivering van de verwerking van de gegevens als bedoeld in artikel 10 is de strafuitvoering op te volgen en hiervan het nodige bewijs te leveren aan de opdrachtgever of strafuitvoeringsrechtbank.
74. De bewaartermijnen worden als volgt gemotiveerd:
- Paragraaf 4 bepaalt de bewaartermijn van de persoonsgegevens tot de leeftijd van 35 jaar.*

We enten ons hiermee op de bestaande bewaartermijn voor dossiers van gemandateerde voorzieningen, de toegangspoort, de sociale dienst jeugdrechtbank en private voorzieningen jeugdhulp die reeds in diverse uitvoeringsbesluiten is vastgelegd. We hanteren vanuit deze logica dezelfde bewaartermijn voor dossiers binnen een ketenaanpak.

De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer oordeelde in zijn advies nr. 07/2014 dat een lange bewaartermijn voor dossiers jeugdhulp aanvaardbaar is gelet op het feit dat afgesloten dossiers informatie kunnen bevatten die relevant kan zijn met het oog op voortgezette hulpverlening of jeugdhulp die desgevallend later aan een jongere broer of zus (zie nummers 11 en volgende). Dezelfde redenering gaat op voor dossiers in het kader van een ketenaanpak jeugd delinquentie die ook voor andere jongere leden van het gezin nog relevant kan zijn. Een bewaartermijn tot de jongere de leeftijd van 35 jaar bereikt is ook noodzakelijk om gegevensdeling met en opvolging door het agentschap Justitie en Handhaving mogelijk te maken over de grens van de minderjarigheid heen.”

75. De VTC vindt de motivering aanvaardbaar.
76. Bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van de artikelen 9 en 10 AVG behoeven strengere beveiligingsmaatregelen. De VTC wijst op de toepasselijkheid van de artikelen 9 en 10, §2, WVG die aangeven welke bijkomende veiligheidsmaatregelen moeten voorzien worden:
- de categorieën van personen aanwijzen die de persoonsgegevens kunnen raadplegen, waarbij hun hoedanigheid ten opzichte van de verwerking van de betrokken gegevens nauwkeurig moet worden omschreven;
 - de lijst van de aldus aangewezen categorieën van personen ter beschikking houden van de bevoegde toezichthoudende autoriteit voor gegevensbescherming;
 - ervoor zorgen dat de aangewezen personen door een wettelijke of statutaire verplichting, of door een evenwaardige contractuele bepaling ertoe gehouden zijn het vertrouwelijke karakter van de betrokken gegevens in acht te nemen.
77. Andere maatregelen kunnen geformuleerd worden op basis van een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling (zie hiervoor al i.v.m. het casusoverleg).

6. Beveiligingsmaatregelen

78. Artikel 32 AVG verplicht de verwerkingsverantwoordelijke om gepaste technische en organisatorische maatregelen te treffen die nodig zijn voor de bescherming van de persoonsgegevens. Deze maatregelen moeten een passend beveiligingsniveau verzekeren rekening houdend, enerzijds, met de stand van de techniek ter zake en de kosten voor het toepassen van de maatregelen en, anderzijds, met de aard van de te beveiligen gegevens en de potentiële risico's.
79. De VTC wijst erop dat aangezien de gegevens delicate gegevens en bijzondere categorieën van persoonsgegevens en het bovendien jongeren betreft een bijzondere aandacht vereist is inzake informatieveiligheid.
80. Artikel 32, AVG wijst op een aantal voorbeeldmaatregelen om, waar passend, een op het risico afgestemd beveiligingsniveau te waarborgen:
- de pseudonimisering en versleuteling van persoonsgegevens;
 - het vermogen om op permanente basis de vertrouwelijkheid, integriteit, beschikbaarheid en veerkracht van de verwerkingssystemen te garanderen;
 - het vermogen om bij een fysiek of technisch incident de beschikbaarheid van en de toegang tot de persoonsgegevens tijdig te herstellen;
 - een procedure voor het op gezette tijdstippen testen, beoordelen en evalueren van de doeltreffendheid van de technische en organisatorische maatregelen ter beveiliging van de verwerking.

81. Voor de concrete uitwerking hiervan wijst de VTC op de aanbeveling²⁵ ter voorkoming van gegevenslekken en op de referentiemaatregelen²⁶ die bij elke verwerking van persoonsgegevens in acht zouden moeten worden genomen. De VTC benadrukt ook het belang van een behoorlijk gebruikers- en toegangsbeheer²⁷ en een logging van de toegangen zodat de functionaris en de toezichthouders kunnen controleren wie wanneer toegang had tot welke gegevens, wat zijn/haar acties waren en waarom²⁸.
82. Voor zover er gedacht wordt aan het gebruik van cloudtoepassingen, verwijst de VTC naar haar adviezen en aanbevelingen daarover²⁹.
83. In geval beroep wordt gedaan op een verwerker dan wijst de VTC op volgende vereisten:
- sluiten van een verwerkersovereenkomst;
 - aanstellen van een DPO door de verwerker;
 - aanwijzen van categorieën personen die toegang hebben en lijst bijhouden.
84. In principe moet de specificering van maatregelen niet in de wetgeving worden opgenomen. Wanneer de decreetgever of in een later stadium (mits delegatie), de Vlaamse Regering echter vermoedt dat de gepaste maatregelen niet gerealiseerd zullen worden zonder dit aan de betrokken instanties expliciet op te leggen, dan moet dat wel gebeuren³⁰.
85. In artikel 43 van het Ontwerp worden voorwaarden voor de gezamenlijke dossieromgeving voor het casusoverleg, (vermeld in artikel 44/1, §1, tweede lid, 4°) bepaald:
- “Voor de beveiliging van de dossieromgeving, vermeld in het tweede lid, 4°, worden passende maatregelen genomen, waaronder een behoorlijk gebruikers- en toegangsbeheer, conform de geheimhoudingsplicht, vermeld in artikel 458ter, §2, van het Strafwetboek, en conform de beveiliging van de verwerking, vermeld in artikel 32 van verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming).”*
86. Gezien de uitzonderlijke gevoeligheid van deze gegevens van jongeren, adviseert de VTC om de Vlaamse Regering de opdracht te geven om basisvereisten op te leggen voor deze dossieromgevingen.

III. BESLUIT

87. De VTC is van oordeel dat het voorgelegde voorontwerp voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, op voorwaarde dat daarin of de bestaande wetgeving volgende elementen bijkomend worden geïmplementeerd, inzonderheid:

²⁵ Aanbeveling CBPL nr. 01/2013

(<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2013.pdf>)

²⁶ Referentiemaatregelen CBPL voor de beveiliging van elke verwerking van persoonsgegevens, Versie 1.0 (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/nota-inzake-de-beveiliging-van-persoonsgegevens.pdf>)

²⁷ Zie ook Aanbeveling CBPL nr. 01/2008

(<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2008.pdf>)

Verschiede instanties kunnen hiervoor aangepaste technologische oplossingen bieden (zoals bijvoorbeeld de Kruispuntbank van de Sociale zekerheid).

²⁸ *Audit trailing of beveiligd controlespoor.*

²⁹ <https://overheid.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie-cloud>

³⁰ Dit kan eventueel ook in een ministerieel besluit of een omzendbrief.

- de verhouding met het decreet van 30 juni 2023 te verduidelijken in de toelichting en/of het Ontwerp;
- controleren en motiveren of de doelstelling van het casusoverleg overeenkomt met de doelstellingen van artikel 548ter, Sw;
- het rapport van de pilootfase van elektronische monitoring aan de VTC voor te leggen;
- een GEB uit te voeren voor elektronische monitoring als dat nog niet gedaan werd en aan de VTC voor te leggen;
- alle essentiële elementen van alle geplande gegevensverwerkingen bepalen voor wat de terbeschikkingstelling bij de jeugdrechtbank betreft (voor zover de algemene regeling niet alles dekt);
- de betrokkenen aanduiden in het Ontwerp voor gegevensdeling met het agentschap Justitie en Handhaving;
- de Vlaamse Regering de opdracht geven om basisvereisten op te leggen voor de gemeenschappelijke dossieromgevingen voor het casusoverleg.

Hans Graux,
Voorzitter VTC

Getekend door: Hans Graux (Signature)
Getekend op: 2023-09-14 14:14:25 +02:00
Reden: Ik keur dit document goed

